

BÙI ĐÌNH TÚY (1914 - 1967), liệt sĩ, nhà báo, nhà nhiếp ảnh, bút danh Đình

Thúy, sinh ngày 12.2.1914 trong một gia đình nông dân ở xã Cảnh Dương, huyện Quảng Trạch, tỉnh Quảng Bình. Ngay từ khi còn nhỏ, Bùi Đình Túy (BĐT) đã đam mê hội họa và nhiếp ảnh. Năm 1935 ông thi và đỗ vào trường Bách Nghệ Hà Nội, chuyên ngành ảnh và hội họa. Năm 1936, do hoạt động trong phong trào học sinh, sinh viên, tham gia bãi khóa để tang cụ Phan Chu Trinh, ông bị thực dân Pháp đuổi học. Ông vào Sài Gòn làm thợ vẽ cho hãng chiếu bóng Indochine, tham gia các phong trào yêu nước và bị giặc Pháp bắt cầm tù.

Sau khi vượt ngục, ông có mặt trong tổ chức Việt Minh, tham gia cướp chính quyền ở Sài Gòn - Chợ Lớn. Trong những ngày cách mạng Tháng Tám, ông đã dùng ống kính nhiếp ảnh để ghi lại những sự kiện lịch sử của cách mạng tại Sài Gòn. Cách mạng Tháng Tám thành công, ông được phân công phụ trách ngành ảnh Sở Thông tin đặc khu Sài Gòn - Chợ Lớn và làm phóng viên báo *Cảm Tử* của đặc khu với bút danh là Đình Thúy.

Năm 1948, BDT được kết nạp vào Đảng Cộng sản Đông Dương (nay là Đảng Cộng sản Việt Nam). Cuối năm 1954, ông tập kết ra Bắc, làm việc tại *Phân xã nhiếp ảnh trung ương*. Năm 1956, *Phân xã nhiếp ảnh trung ương* nhập về *Việt Nam Thông tấn xã* (nay là *Thông tấn xã Việt Nam*) và từ đây ông chính thức gia nhập đội ngũ những người làm báo *Thông tấn xã Việt Nam*. Năm 1957, ông được cử làm Phó Chủ nhiệm *Phân xã Nhiếp ảnh* của *Việt Nam Thông tấn xã*. Năm 1961 ông được cử đi học nghệ thuật ảnh màu tại Cộng hòa Dân chủ Đức và sau khi kết thúc khóa học, năm 1962 ông lại trở về làm việc tại *Phân xã Nhiếp ảnh*. Năm 1965, tuy đã ngoài 50 tuổi ông vẫn hăng hái trở lại mặt trận Nam Bộ. Ông được điều động vào Đông Nam Bộ và được cử làm Phó Giám đốc *Thông tấn xã Giải phóng*. Trong điều kiện rất khó khăn, ông vừa cầm máy, vừa xây dựng cơ sở ngành ảnh, vừa đào tạo đội ngũ nhiếp ảnh giải phóng. Ngày 21.9.1967, ông đã anh dũng hy sinh trên đường trở về hậu cứ sau khi thực hiện nhiệm vụ tường thuật diễn biến Đại hội Anh hùng chiến sỹ thi đua Quân Giải phóng lần thứ II.

Hơn ba mươi năm cống hiến cho cách mạng, cho cả hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và chống đế quốc Mỹ, với bản lĩnh chính trị và khả năng nghề nghiệp, BDT đã để lại nhiều tác phẩm quý và có giá trị lịch sử. Những bức ảnh ghi lại những sự kiện diễn ra tại Sài Gòn - Chợ Lớn trong cao trào sôi sục, giữa những ngày cướp chính quyền tháng 8.1945 của ông phục vụ rất hiệu quả công tác tuyên truyền về Cách mạng tháng Tám của Đảng, Nhà nước. Những bức ảnh về cuộc đấu tranh của hơn 2.000 công nhân cao su Phú Riềng với chủ Pháp, ảnh "*Quân ta đánh chiếm một xe bọc thép của Pháp trong chiến dịch Sài Gòn (năm 1950)*", "*Máy bay*

Pháp bị lực lượng kháng chiến bắn rơi ngay trên đường phố Sài Gòn (tháng 3.1950)”; những bức ảnh trong thời kỳ chống đế quốc Mỹ như: “Xe thô chuyển lương thực, vũ khí”, “Bữa cơm trên đường hành quân”, “Lớp học văn hóa ở chiến khu”, “Gặt lúa trong vùng giải phóng”... vẫn đang còn được lưu giữ như những hình ảnh lịch sử.

BĐT còn là người chụp bức ảnh Chủ tịch Hồ Chí Minh gắn Huân chương Sao Vàng cho Bác Tôn Đức Thắng ngày 19.8.1958 nhân dịp Bác Tôn tròn bảy mươi tuổi; ảnh Bác Hồ trên lễ đài Quảng trường Ba Đình ngày Quốc khánh 02.9.1959. Năm 1962, khi xong khóa học ảnh màu từ Đức trở về, ông cùng các đồng nghiệp đã thiết lập buồng tối màu đầu tiên tại Việt Nam Thông tấn xã và cũng là cơ sở ảnh màu đầu tiên ở Hà Nội. Ông vinh dự là người đầu tiên chụp ảnh màu chân dung Chủ tịch Hồ Chí Minh và những chùm ảnh màu về phong cảnh đất nước.

Những tác phẩm của BDT vừa là tư liệu quý, vừa mang tính nghệ thuật cao, góp phần làm phong phú lịch sử ngành ảnh thời sự của báo chí cách mạng Việt Nam và nền kỹ thuật ảnh nước nhà. Để vinh danh những cống hiến to lớn của ông đối với dân tộc, ông đã được Nhà nước truy tặng Huân chương Độc lập hạng Hai. Nhân dịp kỷ niệm Ngày giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, UBND thành phố Hồ Chí Minh đã đặt tên Bùi Đình Túy cho một tuyến đường và sau đó là một cây cầu trên đường phố này.

LÊ QUỐC TRUNG

Tài liệu tham khảo

1. *70 năm Thông tấn xã Việt Nam - 1945-1975*. Nxb. Thông Tấn, tháng 9.2015.
2. *Chân dung các nhà báo liệt sĩ : Nhà báo-Liệt sĩ Đinh Thúy*, sách do Hội Nhà báo Việt Nam xuất bản, tái bản lần thứ nhất, 1999.
3. Nguyễn Tiến Nên: *Liệt sĩ nhà báo Bùi Đình Túy*, Quân khu 7 Online (baoquankhu7.vn), 12.6.2017, truy cập ngày 13.11.2020.
4. Hiền Hòa : *Bùi Đình Túy – Nhà báo cách mạng đầu tiên được đặt tên đường phố*, Thể thao & Văn hóa online (thethaovanhoa.vn), ngày 10.10.2020, truy cập ngày 13.11.2020.